

Sayı : 32657917-610- 88
Konu : Soru Önergesi(7/6520)

23./11./2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Manisa Milletvekili Sayın Erkan AKÇAY tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/6520 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Fatma Betül SAYAN KAYA
Bakan

EK: Soru Önergesi cevabı(7 sayfa)

İlgili soru önergesinde;

“Ülkemizde kadınların işgücüne katılım oranı yüzde 30’lu oranlarda değişmektedir. Kadın istihdamı gerek çalışma hayatı, gerek kadınların sosyal yaşama katılımı gerekse de sağlıklı ve etkin bir büyüme stratejisi için önem arz etmektedir. “Ulusal İstihdam Stratejisi” çerçevesinde hazırlanan “Özel Politika Gerektiren Grupların İstihdamının Arttırılması” projesinde “Kadınların işgücü katılma oranı ve istihdamı arttırılacak/kayıt dışı istihdam ile mücadele edilecektir.” ibaresi altında 15 tedbir sıralanmıştır.” ifadeleri yer almaktadır.

Buna göre;

SORU 1: Kadınların üzerindeki bakım yükümlülüklerini azaltmaya yönelik bugüne kadar alınan ve bundan sonra alınacak tedbirler nelerdir; alınacak tedbirlerin planlanan gerçekleşme tarihleri nedir?

SORU 2: Çocuk bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması konusunda bürokratik engellerin kaldırılması için bugüne kadar alınan ve bundan sonra alınacak tedbirler nelerdir; alınacak tedbirlerin planlanan gerçekleşme tarihleri nedir?

SORU 5: Çocuk sahibi olan kadınların işgücü piyasasından kopmalarının engellenmesine dönük teşvik edici düzenlemeler için bugüne kadar alınan ve bundan sonra alınacak tedbirler nelerdir; alınacak tedbirlerin planlanan gerçekleşme tarihleri nedir?

CEVAP 1-2-5: Bakanlığımızın hizmet politikası, ihtiyaç sahiplerinin talepleri doğrultusunda, sorunları önlemeye ve çözmeye yönelik olduğundan 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu’nun 3 üncü maddesinin 3 üncü fıkrası gereğince ve 633 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’nin 2.maddesinin (c) fıkrasında belirtilen “Çocukların her türlü ihmal ve istismardan korunarak sağlıklı gelişimini temin etmek üzere; ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesini koordine etmek, çocuklara yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerini yürütmek, bu alanda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak” hükmü doğrultusunda, Kreş ve Gündüz Bakımevi hizmetleri yürütülmektedir.

2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu doğrultusunda hazırlanan 30.04.2015 tarihli ve 29342 sayılı, Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri ile Özel Çocuk Kulüpleri Kuruluş ve İşleyiş Esasları Hakkındaki Yönetmelik hükümleri doğrultusunda, özel ve tüzel kişilerce açılması talep edilen, Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri ve Özel Çocuk Kulüplerinin açılış, işleyiş ve denetim işlemleri Bakanlığımızca gerçekleştirilmektedir. Ulaşılabilir ve nitelikli çocuk bakım hizmetlerinin yaygınlaşmasının kadın istihdamını arttıracığı hususuna, gerek uluslararası gerekse ulusal dokümanlarda yer verilmektedir.

30.04.2015 Tarih ve 29342 Sayılı Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri İle Özel Çocuk Kulüplerinin Kuruluş Ve İşleyiş Esasları Hakkında Yönetmeliğin "ücretsiz bakım" başlıklı 50 nci Maddesinde ücretsiz kreş hizmetinden yararlanabilecek çocuklar arasında "kadın konukevinde bulunan veya ayrılan kadınların çocukları" yer almakta olup konuya ilişkin gerekli çalışmalar yapılmaktadır.

Kadınların üzerindeki bakım yükümlülüklerinin azaltılarak işgücüne katılımı önündeki engellerin azaltılması ve işgücü piyasasında yer alanların ise piyasadan kopmalarının önlenmesi amacıyla yürütülen başlıca çalışmalar şunlardır:

➤ 10 Şubat 2016 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren 6663 sayılı Gelir Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, kadın çalışanlar ve ebeveynlerin özlük haklarını düzenlemeye ilişkin olarak aşağıda yer verilen düzenlemeleri içermektedir.

- Devlet memurlarının doğum nedeniyle ücretsiz izinde geçen süreleri derece kademe ilerlemesinde değerlendirilecektir.
- Yapılan düzenleme ile analık izninin bitiminden itibaren çocuğun hayatta kalması kaydıyla birinci çocuk için 2 ay, ikinci çocuk için 4 ay, üçüncü çocuk ve diğerleri için altı aya kadar ücretli yarı zamanlı çalışma imkânı getirilmiştir. Çocuğun engelli olması durumunda 12 ay süre ile ücretli yarı zamanlı çalışma hakkı tanınmıştır.
- Memurlar ve işçiler mevcut ücretsiz doğum izinlerini, ücretli yarı zamanlı çalışma süresinin bitiminde başlatabileceklerdir.
- Çocuk mecburi ilköğretim çağına gelinceye kadar memur ve işçi ebeveynlere her bir çocuk için kısmi süreli çalışma hakkı getirilmiştir.
- Düzenleme ile prematüre doğumlarda, kadın memurlara erken doğum süresi kadar analık izni süresinin uzatılması hakkı düzenlenmiştir.
- Memurlarda olduğu gibi doğumda veya doğum sonrasında işçi annenin ölümü halinde babanın da kalan analık izni haklarından aynen yararlanması sağlanmıştır.
- Evlat edinme durumunda doğuma bağlı söz konusu izinlerden kıyasen yararlanması sağlanmıştır.

➤ Bakanlığımız ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Borusan Holding A.Ş. arasında imzalanan işbirliği protokolü kapsamında Organize Sanayi Bölgelerinde (OSB) kreşlerin kurulması için "Annemin İşi Benim Geleceğim" projesi hayata geçirilmiştir. Proje kapsamında 2019 yılı sonuna kadar toplam 10 OSB'de kreşlerin açılması hedeflenmektedir. Bu amaçla Adıyaman ve Afyonkarahisar OSB'deki kreşlerin yapımı tamamlanmış ve hizmet sunmaya başlamıştır. Malatya ve Balıkesir OSB'lerde kreşlerin inşaat ve tefrişatı tamamlanmıştır.

➤ Bakanlığımızca-İsveç Uluslararası Kalkınma ve İşbirliği Ajansı'nın sağladığı fon kaynağı kullanılarak-Dünya Bankası aracılığı ile yürütülen "Türkiye'de Kadınların Ekonomik Fırsatlara Erişiminin Artırılması Projesi" kapsamında kadınların çalışma hayatında yer almaları ve ekonomik statülerinin yükseltilmesi amaçlanmaktadır. Proje kapsamında; Türkiye'de Çocuk Bakım ve Erken Çocukluk Eğitim Hizmetlerinin Arz ve Talebi ile ilgili

Araştırma yapılmıştır. Araştırma sonuçlarından yola çıkılarak ülkemizde erken çocukluk eğitimi ve bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması amacıyla yürütülen modelleme ve simülasyon çalışmaları tamamlanmıştır. Söz konusu çalışmaların değerlendirmesi amacıyla ilgili alanda hizmet üreten kurumlar ile paylaşılmıştır.

➤ Ayrıca, ekonomik yoksunluk içinde bulunan annelerin çocukları il müdürlüklerimizin izni ile açılan özel kreş ve gündüz bakım evlerinde “Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri ve Özel Çocuk Kulüpleri Kuruluş ve İşleyiş Esasları Hakkında Yönetmelik” kapsamında il müdürlüklerimiz aracılığı ile yararlanabilmektedirler.

➤ Bakanlığımız tarafından hazırlanan ve Başbakanlığa sevk edilen kanun tasarı taslağı ile; nüfusu 100.000’in üzerindeki belediyelere kreş ve gündüz bakım evi kurma yükümlülüğünün getirilmesi, diğer belediyeler için mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kreş ve gündüz bakım evi açabilmesi sağlanacaktır. Ayrıca, Milli Eğitim Bakanlığının izni ile açılan özel okulöncesi (4-6 yaş) eğitim kurumlarının yararlandığı gelir ve kurumlar vergisi muafiyetinden Bakanlığımız izni ile açılan özel kreşlerin (0-6 yaş) de faydalanmasına imkan verilecektir.

SORU 3: Mevzuatta yer alan işgücü piyasasında toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetken düzenlemelerin AB normları ile uyumlaştırılması için bugüne kadar alınan ve bundan sonra alınacak tedbirler nelerdir? Alınacak tedbirlerin planlanan gerçekleşme tarihleri nedir?

CEVAP 3: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının koordinasyonunda 2006/54 ve 2010/18 sayılı AB direktifleri göz önünde bulundurularak İş Kanunu, Devlet Memurları Kanunu ve söz konusu kanunların ikincil düzenlemelerinde gerekli yasal düzenlemelerin yapılması öngörülmektedir. Yapılan çalışma kapsamında direktifler çerçevesinde birçok Kanunda değişiklik yapılması gerektiği saptanmış ve ilgili kurumların görüşleri alınmak üzere Çalışma Genel Müdürlüğü, Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı, Bakanlığımız ile İŞKUR temsilcilerinin yer aldığı bir çalışma grubu oluşturulmuştur.

Ayrıca, kadın istihdamının önündeki yapısal, toplumsal ve diğer sorunların ortadan kaldırılması için devlet tarafından çeşitli tedbirler alınmakta, teşvik ve destek programları hayata geçirilmektedir. Tüm bu çalışmalar, ülkemizin üst politika metinlerinde, planlarda ve programlarda yerini bulmuştur.

Temmuz 2013’te yürürlüğe giren 10 uncu Kalkınma Planı’nın Öncelikli Dönüşüm Programları arasında yer alan “İşgücü Piyasasının Etkinleştirilmesi Programı”nın hedefleri arasında spesifik olarak kadınların işgücüne katılım ve istihdam oranlarının artırılması hususlarına yer verilmiştir. Buna göre kadınların işgücüne katılım ve istihdam oranlarının Plan dönemi sonunda sırasıyla yüzde 34,9 ve yüzde 31’e yükseltilmesi hedeflenmiştir.

Ulusal İstihdam Stratejisi’nde (2014-2023); 2023 yılında, kadınların işgücüne katılım oranının % 41’e çıkarılması ve kayıt dışı çalışma oranının % 30’a düşürülmesi hedefine yer verilmiştir.

Ayrıca; 65 inci Hükümet Programı'nda, kadınların bireysel ve toplumsal olarak daha da güçlenmeleri, daha kaliteli eğitim almaları, karar alma mekanizmalarındaki etkinliklerinin artırılması, işgücü piyasasına girişlerinin kolaylaştırılması, sosyal güvencelerinin sağlanması ve kadın girişimci sayısının artırılması temel hedefler olarak belirlenmiştir.

SORU 4: Kadınların işgücüne katılımının ve istihdamının önündeki kültürel engellerin azaltılması amacıyla, toplumun ilgili kesimlerine yönelik bilinçlendirme çalışmaları için bugüne kadar alınan ve bundan sonra alınacak tedbirler nelerdir? Alınacak tedbirlerin planlanan gerçekleşme tarihleri nedir?

CEVAP 4: Kadına yönelik şiddetle mücadele ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması kapsamında zihniyet dönüşümünün önemini farkında olarak pek çok kamu kurum ve kuruluşu ile işbirliği içerisinde kamu personelinin farkındalık ve duyarlılığını arttırmak amacıyla eğitim faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

- Bakanlığımız, Intel Teknoloji Hizmetleri Limited Şirketi ve Türkiye Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER) işbirliğinde imzalanan Protokol kapsamında 2012-2015 yılları arasında “Genç Fikirler, Güçlü Kadınlar” Projesi hayata geçirilmiş olup Türkiye genelinde 18-30 yaş arası gençlerin teknoloji kullanarak üretecekleri yenilikçi fikirler ile kadınların yaşadıkları sorunlara ilişkin çözüm önerileri üretmesi amaçlanmıştır. Proje kapsamında Kütahya, Erzurum, Gaziantep, Sakarya, Trabzon ve Adana’da yaklaşık 500 gencin katılımı ile fikir kampları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca fikir kamplarında öne çıkan 6 projenin çalışma gruplarından oluşan gençlere 10-11 Haziran 2015 tarihlerinde İstanbul’da düzenlenen bir etkinlik ile “Sosyal Girişimcilik” eğitimleri verilmiştir. Projenin kapanış toplantısı 19 Ocak 2016 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Proje sonuç raporu hazırlanarak ilgili taraflarla paylaşılmıştır.
- Bakanlığımız Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Ankara Kalkınma Ajansı ile Suriye Dostluk Derneği işbirliğiyle 16 Şubat Salı günü “Kalkınmada Girişimci Kadınlar ve Sosyal Etkileşim Konferansı” düzenlenmiştir. Bahse konu konferansta; sosyal etkileşim ve girişimcilik arasındaki bağın farkındalığının ortaya konulması, ülkemizde kendi işini kurarak farklı alanlarda başarı gösteren kadın girişimcilerin ve Türkiye’de işini kuran başarılı Suriyeli göçmen kadın girişimcilerin yarattığı sinerjilerin duyurulması hedeflenmiştir. Söz konusu konferanstan kesitlerle hazırlanan kısa video filimi, ana teması “Kadınların Güçlendirilmesi ve Bunun Sürdürülebilir Kalkınmayla Bağlantısı” olarak belirlenen Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu 60. Oturumu kapsamında Bakanlığımızca düzenlenen “Kadınlar ve Kapsayıcı Küresel Ekonomik Büyüme: Türkiye’nin W20 Deneyimi” başlıklı yan etkinlikte katılımcılarla paylaşılmıştır.
- Bakanlığımız, İŞKUR ve Betek Boya ve Kimya San. A.Ş işbirliğinde “Filli Kadın Ustalar Projesi (2016-2017)” hayata geçirilmiştir. Proje ile kadınlara farklı sektörlerde mesleki bilgi ve beceri kazandırılarak istihdamının sağlanması amaçlanmıştır. Proje kapsamında, 2016 yılında 25 ilde toplamda 500 kadına mesleki beceri ve mesleki yeterlilik belgesi kazandırılması hedeflenmektedir.

- Bakanlığımız, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve Limak Holding işbirliğinde “Türkiye’nin Mühendis Kızları Projesi (2016-2020)” hayata geçirilmiştir. Proje ile mühendis olmak isteyen kız öğrencileri her alanda destekleyerek, onların mesleğinin örnekleri haline gelebilmesini sağlamak amaçlanmıştır. Bu amaçla, proje kapsamında ulaşılmak istenilen nihai hedef, lise ve üniversite eğitimi devam eden kız öğrencilerdir. Bununla birlikte, nitelikli kadın istihdamının artırılmasına yönelik model geliştirilmesi yoluyla kapsayıcı ve sürdürülebilir büyümeye katkı sağlanması da hedeflenmektedir.
- Bu çalışmaların yanı sıra; 16 Aralık 2013 tarihinde Bakanlığımız Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı ve Genç Hayat Vakfı arasında imzalanan “Toplumsal Cinsiyet İle Hayata ve İstihdama Katılıma İlişkin Öğretmen Eğitimlerinin Desteklenmesine Yönelik İşbirliği Protokolü” ile 10 pilot ilde “Dikkat Yurtta Genç Var” Projesi ile bünyesinde öğrenci yurdu bulunan ortaöğretim kurumlarında (lise ve dengi okullar) “Ben De Varım” Projesi ile kız teknik ve meslek liselerinde çalışan öğretmenlere, öğrencilere ve ailelerine yönelik olarak, toplumsal cinsiyet eşitliği, hayata ve istihdama katılım odaklı eğitim faaliyetleri, rol model buluşmaları, seminerler gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır.
- Bakanlığımız ile Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) Türkiye Ülke Ofisi arasında 14.02.2014 tarihinde imzalanan İşbirliği Protokolü kapsamında Türkiye’de toplumsal cinsiyet eşitliğinin güçlendirilmesi ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi konularında faaliyetler gerçekleştirilmesi öngörülmüş ve “toplumsal cinsiyet eşitliği eğitici eğitimleri” gerçekleştirilmiştir.
- Bakanlığımız ile Diyanet İşleri Başkanlığı arasında imzalanan “Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Din Görevlilerinin Katkısının Sağlanması İşbirliği Protokolü” 22 Ağustos 2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir.
- Bakanlığımız ile Milli Savunma Bakanlığı arasında 03 Temmuz 2013 tarihinde imzalanmış olan İşbirliği Protokolü kapsamında 14 Mart-1 Nisan 2016 tarihleri arasında 25 TSK personeline yönelik olarak toplumsal cinsiyet ve kadına yönelik şiddet konularında “TSK Uzman Eğitici Programı” gerçekleştirilmiştir. Program içerisinde bir konu da “Kalkınma/Yoksulluk/Çalışma Yaşamında Kadın” dır. Milli Savunma Bakanlığı ile yapılan Protokol kapsamında bugüne kadar gerçekleştirilen eğitimler ile birinci aşamada 85 kişinin Uzman Eğitici Eğitimi, ikinci aşamada 343 kişinin Eğitici Eğitimleri, üçüncü aşamada 7.177 kişinin Birlik Eğitici Eğitimleri ve dördüncü aşamada ise 463.694 erbaş ve ere yönelik eğitimler tamamlanmıştır. Ayrıca; karargâhlarda görevli Subay, Astsubay, Sivil Memur ve askeri öğrenciler toplam 26.528 personele konferans verilmiştir. Söz konusu bilinçlendirme çalışmalarına devam edilecektir.
- Bakanlığımız tarafından 4-10 Nisan 2016 tarihleri arasında düzenlenen “Engelli Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Kuruluş Müdür Yardımcılarına Yönelik Hizmet İçi Eğitim Programı” kapsamında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi verilmiştir.

- Kal-Der Ankara Şubesi tarafından 10 Mart 2016 tarihinde Ankara’da düzenlenen 17. Kamu Kalite Sempozyumunda “Yerel Yönetimlerde Cinsiyet Eşitliği” oturumunda toplumsal cinsiyet eşitliği konulu bir sunum yapılmıştır.
- Bakanlığımızca, 2014-2016 yılları arasında Avrupa Birliği mali desteği ile yürütülmekte olan “Aile İçi Şiddetle Mücadele” projesi kapsamında şiddete maruz kalan kadınlara hizmet veren birimlerin personeline yönelik kadına karşı şiddet ve toplumsal cinsiyet eşitliği eğitim programları düzenlenmekte, 26 ili kapsayan mevcut durum analizleri ile eğitim ihtiyacı analizleri çıkarılmakta ve hizmet birimlerimize yönelik iyi uygulama örnekleri geliştirilmektedir.
- “Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi” kapsamında oluşturulan “İletişim Stratejisi” çerçevesinde 29.06.2016 tarihi itibarıyla yerel medya çalışanları, aile hekimleri, öğrenciler, kamu kurumu temsilcileri vb. farklı hedef gruplarına kadına yönelik şiddet konusunda farkındalık kazandırmak amacıyla Konya, Trabzon, Gaziantep, Antalya, Samsun, İstanbul ve Ankara’da Görünürlük Toplantıları düzenlenmiş olup proje sonuna kadar farklı kesimleri hedef alan görünürlük toplantılarına devam edilmesi planlanmaktadır.
- Ayrıca, Kadına yönelik farklı alanlarda hizmet veren çeşitli kamu kurum ve kuruluşları tarafından düzenlenen hizmet içi eğitim, mesleki gelişim programları kapsamında ve doğrudan konuya ilişkin düzenlenen eğitim programlarında Bakanlığımız eğitici desteği sağlamaktadır. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği, Kalkınma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından düzenlenen hizmet içi eğitim/mesleki gelişim eğitimleri kapsamında personelimiz tarafından kadın-erkek fırsat eşitliği ve kadına yönelik şiddet konularında eğitimler verilmiştir.
- Diğer taraftan, farkındalık artırma çalışmaları kapsamında kadınların sosyal ve ekonomik haklarına ilişkin broşürler basılmış olup dağıtımı yapılmaktadır.